

**Tjänsteutlåtande**

Utfärdat 2022-03-30

Diarienummer 1428/21

Handläggare

Charlotta Bjerhem

Telefon: 031-368 05 08

E-post: charlotta.bjerhem@stadshuset.goteborg.se

## Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

### Motionen

Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) föreslår att kommunfullmäktige beslutar att ge överförmyndarnämnden i uppdrag att utreda införandet av en ny lägre maxgräns på uppdrag/huvudmän för frivilliga överförmyndare (god man) och ställföreträdare i Göteborg samt att överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda införandet av en certifiering av gode män. Motionärerna föreslår också att överförmyndarnämnden ser över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs Stad och andra kommuner med syftet att rekrytera fler överförmyndare och ställföreträdare, samt säkerställa att regelverk gällande maxgränser av uppdrag upprätthålls.

En person som behöver hjälp med att bevaka sin rätt i samhället, sköta sin ekonomi eller i övrigt ta hand om sina personliga angelägenheter kan ha rätt att få hjälp med detta genom en god man eller förvaltare. Motionärerna beskriver att många kommuner infört strikta begränsningar kring hur många uppdrag enskilda gode män kan inneha i kommunen i syfte att bibehålla kvaliteten i utförandet. Även om det finns ett beslut i Göteborgs Stad om hur många uppdrag en god man får ha så finns det personer som har fler uppdrag än den satta gränsen. Motionärerna menar att det saknas ett system för att undersöka om gode män har uppdrag i andra kommuner. För att säkerställa att huvudmannen får sina intressen säkerställda behöver Göteborgs Stad enligt motionärerna höja ambitionen och införa en ny maxgräns på antal uppdrag som gode män och ställföreträdare får ha.

### Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till socialnämnd Centrum, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, nämnden för funktionsstöd samt överförmyndarnämnden.

Remissinstansernas svar är sammanställda i nedanstående tabell.

Remissinstans	Beslut	Kommentar
Socialnämnd Centrum	Avstyrker och översänder förvaltningens	Hos Förvaltarenheten finns en teoretisk gräns på maximalt 25 ärenden per ställföreträdare.

	<p>tjänsteutlåtande som eget yttrande.</p> <p>Yttrande SD</p>	<p>Förslaget i motionen om att skapa ny maxgräns för antalet ärenden en enskild ställföreträdare kan ha till max 10 skulle sannolikt medföra undanträngnings-effekter och få stora konsekvenser för Förvaltarenhetens del.</p> <p>En del av det som motionärerna vill utreda är har tagits upp i den statliga utredningen ”Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36)”. Nämndens bedömning är att avvakta och se vilka delar av denna som realiserar på nationell nivå istället för att genomföra lokala förändringar som riskerar att bli inaktuella när nationella ändringar sker.</p>
Överförmyndarnämnden	<p>Avstyrker</p> <p>Skickar förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.</p>	<p>Överförmyndarnämnden har beslutat att ställföreträdare får ha max 15 uppdrag. Ställföreträdare kan ansöka om dispens för att få ha fler än 15 uppdrag. Nu gällande maxgräns fungerar väl.</p> <p>Vid bedömningen av antalet uppdrag måste hänsyn tas till att det finns ställföreträdare som har lång erfarenhet av uppdrag som god man och förvaltare och har kapacitet att sköta många uppdrag på ett bra sätt. Antalet uppdrag som kräver erfarenhet och hög kompetens har ökat under en längre tid. Det är därför angeläget att ta tillvara erfarenhet och kompetens hos dessa ställföreträdare.</p> <p>För att få reda på hur många uppdrag en ställföreträdare har totalt behöver kontakt tas med andra kommuner. En sådan kontroll gjordes 2019. Ett fåtal ställföreträdare med fler än 15 uppdrag i Göteborgs Stad hade uppdrag i andra kommuner. Mot bakgrund av utfallet av den kontrollen har förvaltningen bedömt att det inte finns skäl att återkommande göra liknande kontroller.</p>
Nämnden för funktionsstöd	<p>Tar inte ställning till de delar av motionen som gäller att utreda en ny lägre maxgräns</p>	<p>Frivilliga överförmyndare, som nämns i motionen, är inte vedertagna begrepp. Ställföreträdare i form av god man eller förvaltare samt överförmyndare eller</p>

	<p>och certifiering av gode män.</p> <p>Tillstyrker i övrigt motionen med de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet.</p> <p>Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.</p> <p>Yttrande SD</p> <p>Omröstning</p> <p>Protokollsanteckning F, V och MP</p>	<p>överförmyndarnämnder är aktuella aktörer inom området.</p> <p>Det pågår en översyn på området genom en statlig utredning (SOU 2021:36). Bland annat föreslår utredningen ett nationellt register över förordnade förmyndare, gode män och förvaltare. Det innebär att motionens fråga om möjligheter att kringgå maxgränser, skulle kunna få en lösning. Utredningen omfattar också förslag på obligatorisk introduktionsutbildning. Därför är det rimligt att avvakta med en utredning om att införa certifiering av gode män.</p>
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	<p>Tar inte ställning till motionens förslag om att utreda en lägre maxgräns för ställföreträdare, certifiering av gode män samt samordning och samverkan med andra kommuner.</p> <p>Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande.</p> <p>Yttrande SD</p>	<p>Systemet med gode män och förvaltare bygger främst på människors ideella engagemang, där personer ställer upp på sin fritid mot en mindre ersättning. Det gör det komplicerat att balansera kraven så att det inte utesluter nya potentiella ställföreträdare.</p> <p>Frågan om att se över systemet med gode män och förvaltare är relevant och problematiken är komplex. Med anledning av den statliga utredning som pågår på området överläts till överförmyndarnämnden att bedöma om föreslagna utredningar är aktuella.</p>

## Bedömning ur ekonomisk dimension

Hur väl ställföreträdare, såväl gode män som förvaltare, genomför sitt uppdrag har en påverkan på huvudmännens privatekonomiska situation. Nämnden för funktionsstöd framhåller att det viktigt att detta säkras oavsett om motionens förslag genomförs eller inte. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden bedömer att ärendet kan förväntas ha positiva effekter för äldres ekonomiska situation. Åtgärder som syftar till att säkerställa tillgången på ställföreträdare, samt förutsättningarna för dem att utföra sitt uppdrag, kan stärka förutsättningarna för individen att få sina ekonomiska behov tillgodosedda.

Socialnämnd Centrum framför att en sänkt maxgräns på antalet ärenden som en ställföreträdare kan ha i enlighet med motionen skulle kunna innebära att förvaltarenheten behöver fördubblas i personalstyrka. Det innebär ökade personalkostnader. Alternativt skulle antalet huvudmän som kan få tillgång till en kommunal ställföreträdare behöva

begränsas kraftigt. Överförmyndarnämnden har inte framfört några aspekter på frågan utifrån denna dimension.

## **Bedömning ur ekologisk dimension**

Stadsledningskontoret inte har funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

## **Bedömning ur social dimension**

En person som av någon anledning, till exempel sjukdom, behöver hjälp med att bevaka sin rätt i samhället, sköta sin ekonomi eller i övrigt ta hand om sina personliga angelägenheter kan ha rätt att få hjälp med detta genom en god man eller förvaltare. För den som behöver god man eller förvaltare är det avgörande att den som utses är lämplig för uppdraget och genomför det på ett korrekt sätt. Det är också viktigt att det finns tillräckligt med ställföreträdare utifrån föreliggande behov.

Godmanskap och förvaltarskap är insatser som är aktuella för många av nämnden för funktionsstöds brukare. Nämnden menar att det är av stor vikt att det finns fungerande strukturer för rekrytering, utbildning och kontroll av ställföreträdare både utifrån nämndens perspektiv och för att nämndens brukare ska få sina rättigheter infriade.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden bedömer att ärendet kan förväntas ha en positiv inverkan på äldre. Genom att säkerställa tillgången till, och förutsättningarna för överförmyndare, ställföreträdare och gode män att utföra sitt uppdrag, får även Göteborgs Stads verksamheter bättre förutsättningar att säkerställa rättssäkerheten och tillse att den äldres behov tillgodoses.

Vissa uppdrag som ställföreträdare är mer komplexa utifrån den enskilda huvudmannens situation och mående. Socialnämnd Centrum framhåller att det redan idag kan vara svårt att hitta lämpliga ställföreträdare till denna typ av uppdrag. En begränsning av antalet ärenden som en ställföreträdare kan ha till maximalt 10 skulle kunna skapa undanträngningseffekter och svårigheter att snabbt kunna erbjuda en ställföreträdare när ett behov uppstår. En sådan gräns skulle innebära att nämndens förvaltarenhet antingen behöver fördubblas i personalstorlek, alternativt att antalet huvudmän som kan få en kommunal ställföreträdare begränsas kraftigt.

Överförmyndarnämnden har inte framfört några aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

## **Bilagor:**

1. Motionen
2. Socialnämnd Centrums handlingar 2022-02-22 § 49
3. Nämnden för funktionsstöds handlingar 2022-03-16 § 73
4. Äldre samt vård- och omsorgsnämndens handlingar 2022-03-22 § 77
5. Överförmyndarnämndens handlingar 2022-03-24 § 28



---

## Handling 2021 nr 259

# Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

Ställföreträdare och gode män utgör en viktig samhällsinsats. För den enskilde huvudmannen är hjälpen ofta avgörande för att säkerställa en grundläggande trygghet och stabilitet i vardagen. För att trygga bibehållandet av kvaliteten har många kommuner infört strikta begränsningar kring hur många uppdrag enskilda gode män kan inneha i kommunen. Det kan även Göteborgs Stad välja att göra.

Det har förekommit att kommunens förvaltare under okontrollerade former stjälar pengar från sina klienter, de människor som är bland samhällets mest utsatta. Nyligen har en gode man förskingrat nära 1,3 miljoner kronor från sina huvudmän. Han har också tagit pengar från några av dem och fördelat till andra. Totalt finns 28 målsäganden i det åtal som nu väckts, men om preskriptionstid och strafftak inte satt stopp, hade antalet och beloppet kunnat vara större. Mannen har jobbat som förvaltare sedan 2005 men utredningen går bara tillbaka till 2011. Efter en mycket omfattande utredning åtalas mannen nu för grov förskingring och urkundsförfalskning samt grov trolöshet mot huvudman.

I Göteborg har vi sedan länge ett nämndbeslut som innebär att du får ha max 15 uppdrag med möjlighet att få dispens för fler. I år beslutade nämnden att bestämma ett övre tak på 30 uppdrag. Ingen ska alltså kunna ha fler än 30 uppdrag. (De fåtal som idag har fler än 30 uppdrag får behålla sina uppdrag, men kommer inte ges några fler förrän de kommit ned under 30).

Trots detta finns det i dagsläget många gode män och ställföreträdare som har betydligt fler uppdrag än så. Antalet personer med behov av omfattande stöd och förvaltarskap har ökat, vilket i sin tur ställer krav på en god tillgång på duktiga, pålitliga och seriösa gode män. Det finns sedan tidigare en gräns på 15 uppdrag / god man. Trots det är det idag möjligt för gode män att ta betydligt fler uppdrag. Enligt uppgifter från Göteborgs stad har 23 gode män under 2021, haft 15 uppdrag eller fler. Fyra ställföreträdare har 31 eller fler uppdrag. Den med flest uppdrag har ca 40.

Minst 23 ställföreträdare har alltså fler uppdrag än vad som är rekommenderad gräns. Därtill finns heller inget system som undersöker om gode män även har uppdrag i andra kommuner. Frågan som osökt infinner sig är om den enskilde brukarens juridiska och

ekonomiska intressen verkligen kan upprätthållas när de gode männen uppmärksamhet är så splittrad?

Att en enskild god man/ställföreträdare har så många uppdrag finner vi både orimligt och olämpligt. Enligt 12 kapitlet i Föräldrabalken finns det en rad skyldigheter som gode män måste leva upp till. Det är svårt att se att en enskild god man kan ha 15 eller för den delen 40 uppdrag utan att kvaliteten för den enskilde huvudmannen blir lidande. Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare (RFS, som organiserar personer som innehar lagreglerade frivilliguppdrag) rekommenderar dessutom sedan en tid att antalet uppdrag för gode män ska begränsas till 10 uppdrag/god man. För att säkerställa att huvudmannen verkligen får sina intressen säkerställda behöver Göteborgs Stad höja ambitionen och införa en ny maxgräns på antal uppdrag för de frivilliga gode männen och ställföreträdarna.

Därtill bör Göteborg stad finna arbetssätt som motverkar att maxgränser kringgås. Idag vet vi inte hur många uppdrag en enskild god man kan ha i andra kommuner, vilket gör att kommunernas maxgränser kan kringgås. Göteborg stad kan samverka och samordna arbetet med gode män och ställföreträdare tillsammans med andra kommuner. En sådan samordning kan med fördel också nyttjas i arbetet med att få fram fler frivilliga gode män och ställföreträdare.

För att ytterligare säkerställa kvaliteten på våra ställföreträdare och gode män bör Göteborg överväga att införa en särskild certifiering. Nacka kommun har nyligen som första kommun i Sverige infört en certifiering för just gode män. Syftet har varit, förutom att säkerställa att gode männen har nödvändig kunskap, att säkerställa att de förstår sitt uppdrag med huvudmannen i fokus.

Vi vill att Överförmyndarnämnden utreder om även Göteborgs stad är i behov av en ytterligare kvalitetsgranskning som en sådan certifiering skulle innebära.

#### **Kommunfullmäktige föreslår att besluta:**

1. Överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda införandet av en ny lägre maxgräns på uppdrag/huvudmän för frivilliga överförmyndare (god man) och ställföreträdare i Göteborg.
2. Överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda införandet av en certifiering av gode män.
3. Överförmyndarnämnden ser över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs stad och andra kommuner med syftet att rekrytera fler överförmyndare och ställföreträdare, samt säkerställa att regelverk gällande maxgränser av uppdrag upprätthålls.

**Agneta Kjaerbeck (SD)**

**Rasmus Ragnarsson (SD)**



## § 49 Svar på remiss - Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

Hannes Hurtig (S) anmäler jäv och lämnar sammanträdesrummet. Han deltar inte i överläggning eller beslut i ärendet.

### N164-1639/21

Socialförvaltningen Centrum har 2022-01-14 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

### Yrkanden

Ulf Carlsson (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Masoud Vatankhah (FI) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Kristina Bergman Alme (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Claes Söderling (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Agneta Kjaerbeck (SD) yrkar på att nämnden ska besluta att tillstyrka motionen och hänvisar till yttrande från (SD). Se bilaga 12 till protokollet.

Jennifer Merelaid Hankins (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Per Holm (D) yrkar på att nämnden ska besluta att tillstyrka motionen.

### Propositionsordning

Ordförande Nina Miskovsky (M) ställer yrkande om bifall till förvaltningens förslag mot yrkande om att tillstyrka motionen och finner att nämnden beslutar att bifalla förvaltningens förslag.

### Beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionen och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.

### Protokollsanteckning

Agneta Kjaerbeck (SD) inkommer med ett yttrande från (SD). Se bilaga 12 till protokollet.



---

**Utdrag ur protokoll**  
Sammanträdesdatum: 2022-02-22

**Dag för justering**  
2022-02-28

## Vid protokollet

**Sekreterare**  
Lovisa Varenius

**Ordförande**  
Nina Miskovsky

**Justerande**  
Ulf Carlsson



**Yttrande**

2022-02-17

## Ärende nr 10

**Yttrande angående** – Svar på remiss om motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

**Yttrandet**

Antalet med behov av omfattande stöd har stadigt ökat vilket blir ett problem då det ställer krav på en god tillgång på duktiga, pålitliga och seriösa gode män. Det handlar ofta om personer som har olika funktionshinder, psykisk sjukdom, demens eller barn vars förmyndare inte kan hantera sin roll. Att ställa upp som god man är och ska vara en mycket viktig samhällsinsats som kräver skarpare kontroller.

Det hart förekommit att Göteborgs kommuns förvaltare under okontrollerade former stjäl pengar från sina klienter, de människor som är bland samhällets mest utsatta. Alldeles nyligen har en gode man förskingrat drygt 1,4 miljoner från totalt 29 personer – för egen vinning. Pengarna misstänks ha gått till att betala fakturor och elektronik – och att åka utomlands med familjen.

Förvaltningens bedömning är att staden bör avvakta och se vilka delar av SOU 2021:36 som kommer att realiseras på nationell nivå i stället för att genomföra lokala förändringar som riskerar att bli tillfälliga. Det är beklagligt eftersom ännu fler människor i väntan på säkrare lagstiftning riskerar bli offer för förskingring innan en förändring blir verklighet.

Vi ser en stor risk att stadens system för gode män och förvaltarskap fortsatt utnyttjas i syfte att tjäna pengar och sätter den enskilde brukaren i en utsatt position. Sverigedemokraterna ser med fördel att systemet skärps på kommunal nivå redan nu, så att fusket minimeras och brukarnas intressen tillvaratas, det arbetet behöver inte anstå tills ett nationellt beslut behagar landa.



### Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-01-14

Diarienummer N164-1639/21

### Handläggare

Helene Holmström, Lennart Cardehill

Telefon: 031-367 90 51

E-post: [lennart.cardehill@socialcentrum.goteborg.se](mailto:lennart.cardehill@socialcentrum.goteborg.se)

## Svar på remiss om motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

### Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionen och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.

### Sammanfattning

Socialnämnden Centrum har att yttra sig om en motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om att:

1. Överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda införandet av en ny lägre maxgräns på uppdrag/huvudmän för frivilliga överförmyndare (god man) och ställföreträdare i Göteborg.
2. Överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda införandet av en certifiering av gode män.
3. Överförmyndarnämnden ser över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs stad och andra kommuner med syftet att rekrytera fler överförmyndare och ställföreträdare, samt säkerställa att regelverk gällande maxgränser av uppdrag upprätthålls.

Förvaltningen ser positivt på ambitionen att stärka arbetet och skyddet för de personer som har behov av att ha en ställföreträdare. En del av det som motionärerna vill utreda är sådant som har tagits upp i den statliga utredningen ”Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36)”. Där föreslås bland annat att ett nationellt ställföreträdareregister inrättas. I utredningens förslag finns också en hel del förslag som, om de blir verklighet, kommer att stärka huvudmannens ställning och ge huvudmannen och dess närstående en bättre insyn i ställföreträdarens arbete. Förvaltningens bedömning är att vi bör avvakta och se vilka delar av SOU 2021:36 som kommer att realiseras på nationell nivå istället för att genomföra lokala förändringar som riskerar att bli tillfälliga.

## **Bedömning ur ekonomisk dimension**

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

## **Bedömning ur ekologisk dimension**

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

## **Bedömning ur social dimension**

En begränsning av antalet ärenden som en ställföreträdare kan ha till eventuellt maximalt 10 skulle kunna orsaka undanträngningseffekter. Det skulle kunna uppstå svårigheter att snabbt erbjuda en ställföreträdare när behov av en sådan finns. Utifrån demografiska förändringar hos befolkningen så kan behovet av ställföreträdare komma att fortsätta att öka. Det är redan idag svårt att finna lämpliga ställföreträdare till de mer komplexa uppdragen, exempelvis där en huvudman är våldsam och/eller har en kombination av missbruk och psykiskt funktionshinder. Här fungerar Förvaltarenheten vid Socialförvaltningen Centrum som en ventil för överförmyndarverksamheten i Göteborg att kunna hitta en lämplig ställföreträdare till dessa ärenden. En begränsning på antalet ärenden till maximalt 10 skulle få stora återverkningar för Förvaltarenhetens verksamhet. Enheten skulle antingen behöva fördubblas i personalstorlek eller så skulle antalet huvudmän som skulle kunna få tillgång till en kommunal ställföreträdare behöva begränsas kraftigt. Förvaltningen ser därför inget behov att utreda en ny lägre maxgräns på antalet huvudmän en ställföreträdare kan ha.

## **Samverkan**

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2022-02-15.

## **Bilagor**

1. Handling 2021 nr 259, Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män.

## Ärendet

Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) har inkommit med motion till Kommunfullmäktige om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män. Socialnämnden Centrum har getts möjlighet att lämna ett yttrande på motionen. Yttrandet ska vara Stadsledningskontoret tillhanda senast 22-03-30.

## Beskrivning av ärendet

Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) har skrivit en motion om att stärka skyddet för de som har ett behov av att ha en ställföreträdare. I motionen ges en bakgrund till det bristande skyddet för huvudmännen i form av ett exempel på en kommunalt anställd förvaltare som misstänks ha förskingrat 1,3 mkr från sina huvudmän. I motionen tecknas också en bild av att vissa ställföreträdare kan ha för många uppdrag och således inte kan ge sina huvudmän det stöd de kan behöva i rimlig omfattning. Därför vill motionärerna att:

1. Överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda införandet av en ny lägre maxgräns på uppdrag/huvudmän för frivilliga överförmyndare (god man) och ställföreträdare i Göteborg.
2. Överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda införandet av en certifiering av gode män.
3. Överförmyndarnämnden ser över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs stad och andra kommuner med syftet att rekrytera fler överförmyndare och ställföreträdare, samt säkerställa att regelverk gällande maxgränser av uppdrag upprätthålls.

## Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är det bästa är att avvakta och se vilka delar från utredningen ”Gode män och förvaltare” – en översyn (SOU 2021:36) som kommer att realiseras. Utredningen färdigställdes hösten 2021 och många av de föreslagna förändringarna föreslås att träda i kraft under 2023. Utredningen initierades av att den befintliga lagstiftning som finns kring ställföreträdarskap i Föräldrabalken är kraftigt föråldrad. Mycket av dagens lagstiftning är från 1924 – och Sverige har till skillnad från exempelvis Finland, Norge och Danmark inte genomfört någon större reform inom detta område. De förslag som ligger i utredningen är sådant som efterfrågats av både överförmyndare, andra myndigheter och frivilligorganisationer. Några av förslagen som tas upp är att:

- stärka huvudmannens ställning och ge huvudmannen möjlighet till bättre insyn i ställföreträdarens arbete
- skapa bättre möjligheter att rekrytera och behålla kompetenta ställföreträdare
- kunna ge bättre förutsättningar för ställföreträdare att utföra sina uppdrag på ett bra sätt
- skapa högre kvalitet i ställföreträdarnas och överförmyndarnas verksamhet.
- ge möjlighet till bättre styrning och tillsyn över landets ställföreträdare och överförmyndarverksamheter.
- skapa ett effektivare beslutsfattande i ärenden om godmanskap.
- inrätta professionella ställföreträdare där detta behövs.

- att ersätta dagens lagtext om ”sörja för person, bevaka rätt och förvalta egendom” med ett nytt begrepp ”personliga och ekonomiska angelägenheter”. Då nya begrepp införs så kan dessa också tydligare avgränsas och göras begripliga för både huvudman och ställföreträdare.

Det förefaller att råda bred politisk enighet om att förändringar måste genomföras i dagens system, så därför får det anses som sannolikt att många av de förslag som utredningen tagit fram också kommer att realiseras. Därför är det bättre att invänta dessa förändringar istället för att genomföra lokala förändringar.

I motionen görs ingen skillnad på lekman-ställföreträdare och de som har ställföreträdarskapet som heltidssyssla. Det nämns att det under 2021 i Göteborg fanns 23 gode män som hade fler uppdrag än 15. Av dessa 23 så återfinns också de 12 kommunalt anställda förvaltarna vid Förvaltarenheten. En ställföreträdare hos Förvaltarenheten har ställföreträdarskapet som heltidsuppdrag till skillnad från en frivillig ställföreträdare som har detta som en fritidssyssla. Hos Förvaltarenheten finns en teoretisk gräns på maximalt 25 ärenden per ställföreträdare, och dessa ärenden är bedömda som komplexa ärenden av överförmyndarverksamheten.

Vad gäller förslaget i motionen om att skapa ett nytt tak på antalet ärenden en enskild ställföreträdare kan ha till max 10 skulle detta sannolikt kunna medföra undanträngningseffekter. En maxgräns på 10 ärenden skulle få stora konsekvenser för Förvaltarenhetens del. Antingen skulle enheten behöva fördubblas vad gäller antalet anställda eller så skulle mer än hälften av de huvudmännen enheten har idag behöva en ny ställföreträdare. Ett förslag om en ny lägre maxgräns måste vägas mot rätten att få tillgång till en ställföreträdare inom rimlig tid. Redan idag upplever många överförmyndare i landet stora svårigheter att rekrytera nya personer som är villiga att åta sig uppdrag som god man och förvaltare. Idag har också många överförmyndare inställningen att ställföreträdare inte ska kunna förordnas till fler uppdrag än hen klarar av – och det är upp till respektive överförmyndare att avgöra var den gränsen går. En rutinerad ställföreträdare klarar med stor sannolikhet av att sköta om fler huvudmän än 10, men det beror naturligtvis också på komplexiteten i ärendena. Överförmyndarverksamheten i Göteborg har idag en bra rutin för att kunna bedöma hur många ärenden en ställföreträdare klarar av.

Vad gäller frågan om att utreda om en certifiering enligt Nacka-modellen så är förvaltningens uppfattning att detta inte behövs. Den modell som Nacka kommun har infört bygger på att en ställföreträdare kan bli certifierad genom att hen genomgått vissa utbildningar, lämnat in korrekta årsräkningar och redovisningar, verkat utifrån huvudmannens fokus och visat att man förstår sitt uppdrag. Den certifiering som finns i Nacka kommun är främst att betrakta som en påbyggnadsutbildning, och den är inte obligatorisk för att få nya uppdrag som ställföreträdare.

I och med att varje ställföreträdare varje år lämnar in årsredogörelser och årsredovisningar till överförmyndarverksamheten i Göteborg så visar dessa på om att ställföreträdaren har utfört sitt uppdrag på ett korrekt sätt. Varje person som beslutar sig för att bli ställföreträdare måste idag genomgå en utbildning (oftast i regi av något av de stora studieförbunden), genomföra ett kunskapsprov och sedan bli föremål för en bakgrundskontroll gällande skulder och eventuella brottsdomar. Först därefter kan man bli aktuell för att kunna få ett ärende av överförmyndarverksamheten i Göteborg. Vad gäller handledning, information och stöd så bidrar både överförmyndarverksamheten i

Göteborg och FGF (Föreningen för gode män & förvaltare i Göteborgsregionen) med detta i viss utsträckning. Att införa en certifiering enligt Nacka-modellen, som bygger på frivillighet, skulle sannolikt inte stärka skyddet för huvudmännen i någon nämnvärd omfattning.

Vad gäller frågan om att se över möjligheterna till samverkan och samarbete mellan andra kommuner och Göteborgs Stad vad gäller rekrytering av fler ställföreträdare så riskerar detta att kunna försvåras av att reglerna för arvodering och vad som förväntas av ställföreträdaren ser olika ut beroende på kommun. När det gäller frågan om att kunna kontrollera att en ställföreträdare inte har för många uppdrag i olika kommuner så är det något som tas upp i utredningen ”Gode män och förvaltare” – en översyn (SOU 2021:36). Där föreslås ett nationellt register över ställföreträdare. Genom ett sådant så skulle det gå att få en total genomlysning av hur många ärenden en ställföreträdare har. Ett nationellt ställföreträdareregister skulle också kunna förhindra att oseriösa ställföreträdare anlitas i hela landet.

Det är viktigt att skyddet för de personer som har behov av en ställföreträdare skärps och att vi får ett modernt regelverk på plats. Därför är det förvaltningens bedömning att det är bättre att invänta de förändringar som SOU 2021:36 lyfter fram som nödvändiga istället för att genomföra lokala förändringar som riskerar att bli inaktuella när nya nationella ändringar inom området sker.

## **Socialförvaltningen Centrum**

Michael Ivarson  
Förvaltningsdirektör



## Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

### § 73, N161-1740/21

Nämnden har tagit emot en remiss från kommunstyrelsen om motion gällande en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män med mera. Nämndens svar ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 30 mars 2022.

### Beslut

1. Nämnden för funktionsstöd tar inte ställning till de delar av motionen som gäller att utreda en ny lägre maxgräns och certifiering av gode män.
2. Nämnden för funktionsstöd tillstyrker i övrigt motionen med de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet.
3. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

### Handlingar

Förvaltningen har den 15 februari 2022 upprättat ett tjänsteutlåtande med en tillhörande bilaga. Förvaltningen föreslår att nämnden inte tar ställning till de delar av motionen som gäller att utreda en ny lägre maxgräns och certifiering av gode män, i övrigt tillstyrker motionen med de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

### Yttrande

SD har inkommit med ett skriftligt yttrande daterat den 15 mars 2022, protokollsbilaga 3, om det positiva i att framhäva vikten av bättre samordning och samarbete mellan kommuner.

### Yrkanden

Ordförande Åsa Hartzell (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag att inte ta ställning till vissa delar av motionen samt att i övrigt tillstyrka motionen med vissa synpunkter.

Sophia Nilsson (MP) yrkar avslag på förvaltningens förslag samt att motionen avstyrks.

### Propositionsordning

Ordförande Åsa Hartzell (M) ställer proposition på yrkandena om förvaltningens förslag gällande svar på motionen, och finner att det egna yrkandet om bifall vinner bifall.

Votering begärs.



### **Fortsättning § 73**

Nämnden godkänner följande voteringsordning:

Ja-röst för att bifalla förvaltningens förslag att inte ta ställning till vissa delar av motionen samt att i övrigt tillstyrka motionen med vissa synpunkter.

Nej-röst för att avslå förvaltningens förslag om motionen samt avstyrka denna.

### **Omröstning**

Peter Svanberg (D), förste vice ordförande Jens Adamik (L), Andreas Fock (KD), Sten Svensson (D), Krista Femrell (SD) och ordförande Åsa Hartzell (M) röstar ja.

Alice Vernersson (V), Sophia Nilsson (MP), och Ulla Ekman (V) röstar nej.

Håkan Hallengren (S) och Dragana Todorovic (S) avstår från att rösta.

Med sex röster ja och tre röster nej bifaller nämnden förvaltningens förslag att inte ta ställning till vissa delar av motionen samt att i övrigt tillstyrka motionen med vissa synpunkter.

### **Protokollsanteckning**

FI, V och MP inkommer med en skriftlig protokollsanteckning:

”Vi rödgrönrosa har röstat för att avstyrka motionen i sin helhet då vi anser att dessa frågor bör hanteras inom Överförmyndarnämnden.”

### **Justering**

Den 16 mars 2022.

### **Protokollsutdrag skickas till**

Kommunstyrelsen





---

**Utdrag ur protokoll (nr 4)**  
Sammanträdesdatum: 2022-03-16

## Vid protokollet

### **Sekreterare**

Viktor Jakobsson Rikenberg

### **Ordförande**

Åsa Hartzell (M)

### **Justerande**

Alice Vernersson (V)

**Yttrande**



2022-03-15

Ärende nr: 13

**Yttrande angående – svar på remiss om motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män**

**Yttrandet**

Det är glädjande att nämnden väljer att framhäva vikten av bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs kommun och andra kommuner. I synnerhet finns det anledning att framhäva vikten av samarbete vid rekrytering av ställföreträdare, exempelvis i relation till mer komplicerade ärenden.

Det är Sverigedemokraternas uppfattning att denna del behöver stärkas för att den enskilde som är i behov av ställföreträdare ska kunna få sina rättigheter tillgodosedda även i framtiden. Vi tackar förvaltningen för deras mycket konstruktiva synpunkter.



### Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2022-02-15

Diarienummer N161-1740/21

### Handläggare

Maria Berntsson, Birgit Lund

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: birgit.lund@funktionsstod.goteborg.se

## Svar på remiss om motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

### Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd tar inte ställning till de delar av motionen som gäller att utreda en ny lägre maxgräns och certifiering av gode män.
2. Nämnden för funktionsstöd tillstyrker i övrigt motionen med de synpunkter som framkommer i tjänsteutlåtandet.
3. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen.

### Sammanfattning

Nämnden ska yttra sig över inkommen motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD). Motionen föreslår att överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda en ny lägre maxgräns för uppdrag per ställföreträdare i Göteborgs Stad samt att utreda införandet av en certifiering av gode män. Motionen föreslår också att överförmyndaren får i uppdrag att se över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs Stad och andra kommuner, med syftet att rekrytera fler överförmyndare och ställföreträdare, samt för att säkerställa att regelverk gällande maxgräns på antalet uppdrag upprätthålls.

Ärendet berör förvaltningens brukare och målgrupper då många av förvaltningens brukare har behov av ställföreträdare i form av god man eller förvaltare. Yttrandet tar delvis sin utgångspunkt i att en nationell översyn på området pågår där åtgärder och förbättringar föreslås på en rad områden, däribland ökade möjligheter till tillsyn, stöd till och utbildning av ställföreträdare. Då överförmyndarnämnden har ansvar för att rekrytera och kontrollera ställföreträdare i Göteborgs Stad faller motionens förslag helt under överförmyndarnämndens ansvar.

Förvaltningen tillstyrker förslaget till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs Stad och andra kommuner, och tar inte ställning till förslaget om utredning om ny lägre maxgräns då värdering av det behövs göras av överförmyndarnämnden. Förvaltningen tar inte heller ställning till förslag om certifiering i avvaktan på beslut om obligatorisk introduktionsutbildning som föreslås av den statliga utredningen.

## Bedömning ur ekonomisk dimension

Ställföreträdares, såväl gode män som förvaltares, verksamhet påverkar i första hand huvudmannens, privatekonomiska situation. Oavsett om motionens förslag genomförs eller ej ser förvaltningen vikten av att huvudmannens ekonomiska situation tryggas.

Förvaltningen ser inte att motionens förslag får ekonomiska konsekvenser för förvaltningen för funktionsstöds verksamhet.

## Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekologiska dimensionen.

## Bedömning ur social dimension

Personer med funktionsnedsättning har rätt att leva självständigt och delta i samhället på lika villkor som andra. Personer med funktionsnedsättning har rätt att delta på arbetsmarknaden, i arbetslivet eller i annan meningsfull sysselsättning. Arbete och sysselsättning bidrar till ekonomisk självständighet och delaktighet i samhället. Personer med funktionsnedsättning har rätt att på lika villkor som andra kunna välja innehållet i och utforma sin fritid. Personer med funktionsnedsättning har rätt till trygghet, detta omfattar att leva fritt och säkert från alla former av utnyttjande.<sup>1</sup>

Godmanskap och förvaltarskap är insatser som i olika grad ingriper mot huvudmannens egen självständighet, men ibland är denna form av stöd nödvändigt för att skapa trygghet i juridiska, ekonomiska och personliga intressen. Godmanskap och förvaltarskap är insatser som är aktuella för många av förvaltningen för funktionsstöds brukare. Att det finns fungerande strukturer för rekrytering, utbildning och kontroll av ställföreträdare är därför av stor vikt utifrån förvaltningens perspektiv och för att förvaltningens brukare ska få sina rättigheter infriade.

## Samverkan

Information lämnas på möte i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 9 mars 2022.

## Bilaga

1. Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

---

<sup>1</sup> Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021-2026, sidor 7-13

## Ärendet

Nämnden har fått motion från Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män med mera. Nämndens svar ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 30 mars 2022.

## Beskrivning av ärendet

En god man eller en förvaltare, dessa kallas ställföreträdare, företräder den som behöver hjälp med att bevaka sina ekonomiska, juridiska eller personliga intressen. Uppdragen handlar om att förvalta egendom, bevaka rätt och/eller sörja för person<sup>2</sup>. Den enskilde som får stöd av en ställföreträdare kallas i detta sammanhang för huvudman. Stödet kan till exempel handla om att se till att räkningar blir betalda, att huvudmannen har ett bra boende och får de insatser och bidrag från samhället som den har rätt till och behöver. Godmanskapet bygger på ett samarbete mellan huvudmannen och den gode mannen. Det är tingsrätten som fattar beslut om att anordna godmanskap och utser en god man. Ibland är det inte tillräckligt med en god man, i stället kan det behövas en förvaltare. Till skillnad från godmanskap är ett förvaltarskap en tvångsåtgärd. Förvaltare utses bara om det är absolut nödvändigt och tingsrätten fattar beslut.

I varje kommun ska det finnas en överförmyndarfunktion. Göteborgs Stad har valt att ha överförmyndarfunktionen i en egen politiskt tillsatt nämnd som tillhör förvaltningen för demokrati och medborgarservice. Överförmyndarfunktionen har bland annat till uppgift att rekrytera och tillse att ställföreträdare har relevant utbildning samt att kontrollera att de sköter sitt uppdrag på rätt sätt.

Ärendet berör förvaltningens brukare och målgrupper då många av förvaltningens brukare har behov av ställföreträdare i form av god man eller förvaltare. Motionens förslag faller dock under överförmyndarnämndens ansvar.

## Motionen

I den remitterade motionen föreslås kommunfullmäktige besluta att:

- Överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda införandet av en ny lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare (god man) och ställföreträdare i Göteborg.
- Överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda införandet av en certifiering av gode män.
- Överförmyndarnämnden ser över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs Stad och andra kommuner med syftet att rekrytera fler överförmyndare och ställföreträdare, samt säkerställa att regelverk gällande maxgränser av uppdrag upprätthålls.

## Begrepp i motionen

Frivilliga överförmyndare, som nämns i motionens rubrik och beslutssatser, är inte vedertagna begrepp. Ställföreträdare i form av god man eller förvaltare samt överförmyndare eller överförmyndarnämnder är aktuella aktörer inom området.

---

<sup>2</sup> se <https://godman.se/uppdragets-tre-hornstenar>

## Att bli god man i Göteborgs Stad

För att bli god man i Göteborg Stad behöver personen först gå en utbildning för blivande gode män och förvaltare. Utbildningen är ett krav, både för att få bra förståelse och kunskap om uppdraget, men också för att överförmyndaren ska veta att lämpliga personer blir gode män. Kurser erbjuds via Folkuniversitetet och Medborgarskolan, det finns också webb-baserad utbildning. Efter genomgången utbildning behöver personen bli godkänd på ett kunskapstest. Därefter gör överförmyndaren en kontroll av lämplighet genom att kontrollera att den sökande inte förekommer i belastningsregistret eller har några betalningsanmärkningar. Överförmyndaren kontrollerar även socialtjänstens register tre år tillbaka. För anhöriga som vill bli god man åt en släkting ställs inte krav på genomgången utbildning, men kunskap och lämplighet testas som för övriga.<sup>3</sup>

## Förvaltningens bedömning

Frågan om ökad styrning och kontroll på området ställföreträdarskap är aktuell och en översyn pågår. Den statliga utredningen SOU 2021:36 *Gode män och förvaltare – en översyn* publicerades i maj 2021 och har nyligen varit ute på remiss, innehållet föreslås träda i kraft i januari 2023. Uppdraget har varit att uppmärksamma områden där det finns problem och brister och utredningen föreslår åtgärder och förbättringar på en rad områden. Bland annat föreslås att möjligheten till tillsyn förbättras på ett antal punkter. Frågorna om maxgränser på antal uppdrag samt certifiering berörs dock inte i utredningen.

### Utreda införandet av en ny lägre maxgräns

Utredningen menar att bristen på ett nationellt register över ställföreträdare och uppdrag försvårar den lämplighetsprövning som överförmyndaren är skyldig att göra. Utredningen föreslår därför att det ska föras ett nationellt register över förordnade förmyndare, gode män och förvaltare samt över dem som har en sådan ställföreträdare.<sup>4</sup> Detta innebär att den fråga som lyfts i motionen angående möjligheter att kringgå maxgränser, skulle kunna få en lösning genom ett nationellt register så som den statliga utredningen nyligen har föreslagit. Förvaltningen ser vidare att svårigheterna att rekrytera ställföreträdare samt ett visst behov av professionalisering av utövandet behöver vägas in i frågan om vad som kan anses vara en lämplig maxgräns. Förvaltningen för funktionsstöd har dock inte förutsättningar att i dagsläget värdera om dagens maxgräns behöver ändras. Därför föreslås nämnden att inte ta ställning i den delen av motionen.

### Utreda införandet av en certifiering

Systemet med gode män och förvaltare bygger på människors ideella engagemang, det vill säga personer ställer upp på sin fritid med att ha hand om en annan människas ekonomiska och andra angelägenheter mot en mindre ersättning.<sup>5</sup> Den statliga utredningen har haft som utgångspunkt att ställföreträdarsystemet även fortsättningsvis ska utgå från det ideella inslaget.

Utredningen berör dock att det redan idag finns olika former av professionella ställföreträdare. Anställda ställföreträdare tillhandahålls numera enligt utredningen av

---

<sup>3</sup>Se [God man, förvaltare, förmyndare - Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se)

<sup>4</sup> SOU 2021:36 *Gode män och förvaltare – en översyn*, sida 436-437.

<https://www.regeringen.se/499223/contentassets/06374997eb454ef1be68ded6856f5952/gode-man-och-forvaltare--en-oversyn-sou-2021-36.pdf>

<sup>5</sup> Ibidem, sida 307

både kommunala förvaltarenheter och av privata företag. ”Det finns också ställföreträdare som inte är anställda men som tar sig an så många uppdrag och som utvecklar en sådan hantering kring uppdragen att de får anses vara professionella i någon mån. Det går alltså knappast att dra en skarp gräns mellan professionella och icke professionella ställföreträdare”<sup>6</sup>, menar utredningen. I Göteborgs Stad finns en kommunal förvaltarenhet vilken organisatoriskt tillhör socialnämnd Centrum.

I SOU 2021:36 föreslås att en obligatorisk introduktionsutbildning för gode män på nationell nivå ska tas fram och att en ny myndighet ska ansvara för att ta fram en sådan. Myndigheten ska även ha i uppgift att se till att kompletterande fördjupade utbildningar tas fram där det finns behov.<sup>7</sup> Utredningen pekar alltså på att det finns ett visst behov av professionalisering av ställföreträdarskapet samtidigt som det ideella inslaget är önskvärt att behålla. Mot bakgrund av den översyn som pågår nationellt med förslag på obligatorisk introduktionsutbildning anser förvaltningen att det är rimligt att avvakta med en utredning om att införa certifiering av gode män. Förvaltningen föreslår att nämnden inte tar ställning till den delen av motionen i avvaktan på beslut om obligatorisk nationell utbildning.

### **Bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs stad och andra kommuner**

Förvaltningen ser behovet av att rekrytera ett stort antal gode män. I SOU 2021:36 belyses också svårigheterna med att rekrytera ställföreträdare till mer komplicerade ärenden. Den samstämmiga bilden är att dessa ärenden har blivit fler. I urval kan det vara fråga om fall där den enskilde lider av psykisk sjukdom, har svåra missbruksproblem, ofta i form av blandmissbruk, har stora samarbetssvårigheter, har flera diagnoser, är utåtagerande och uppfattas som farlig, är dokumenterat våldsam, exempelvis dömd för allvarliga våldsbrott eller är ung och lider av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.<sup>8</sup>

Exemplen illustrerar att enskilda med mer komplexa behov många gånger finns bland förvaltningen för funktionsstöds brukare och målgrupper och kan utgöra komplicerade ärenden som ställer särskilda krav på ställföreträdarens kompetens och förutsättningar. Förvaltningen föreslår därför nämnden att tillstyrka förslaget om att överförmyndarnämnden ser över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs Stad och andra kommuner med syftet att rekrytera fler ställföreträdare samt säkerställa att regelverk gällande maxgränser av uppdrag upprätthålls.

---

<sup>6</sup> SOU 2021:36 *Gode män och förvaltare – en översyn*, sid. 308

<sup>7</sup> Ibidem, sida 276

<sup>8</sup> Ibidem, sida 304

Camilla Blomqvist

Linda Wenthe

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Kvalitet och utveckling





## § 77 N160-1776/21

# Svar på remiss - motion om lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

### Beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. tar inte ställning till motionens förslag om att utreda en lägre maxgräns för ställföreträdare, certifiering av gode män samt samordning och samverkan med andra kommuner.
2. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. förklarar beslutet omedelbart justerat.

### Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2022-02-09

Yttrande från Sverigedemokraterna, 2022-03-18 (protokollsbilaga)

### Yrkanden

Martina Lundquist (SD) yrkar avslag till förvaltningens beslutsförslag med hänvisning till yttrande från Sverigedemokraterna, 2022-03-18.

Mattias Tykesson (M), Daniel Bernmar (V), Marina Johansson (S), Ingrid Bergman (MP) och Lisbeth Sundén Andersson (D) yrkar bifall till förvaltningens beslutsförslag.

### Propositionsordning

Ordförande ställer Martina Lundquists (SD) yrkande om avslag till förvaltningens beslutsförslag mot Mattias Tykessons (M) med flera yrkande om bifall och finner att nämnden har beslutat enligt förvaltningens beslutsförslag.

### Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret



---

Utdrag ur protokoll

**Dag för justering**

2022-03-24

**Vid protokollet**

**Sekreterare**

Carolina Hansson

**Ordförande**

Elisabet Lann

**Justerande**

Daniel Bernmar

Protokollsutdragets riktighet intygas av administratör Valentine Andersson

Yttrande

2022-03-18



Ärende nr 11

---

**Yttrande angående** – Svar på remiss om motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

#### Yttrandet

Antalet med behov av omfattande stöd har stadigt ökat vilket blir ett problem då det ställer krav på en god tillgång på duktiga, pålitliga och seriösa gode män. Det handlar ofta om personer som har olika funktionshinder, psykisk sjukdom, demens eller barn vars förmyndare inte kan hantera sin roll. Att ställa upp som god man är och ska vara en mycket viktig samhällsinsats som kräver skarpare kontroller.

Det hart förekommit att Göteborgs kommuns förvaltare under okontrollerade former stjälar pengar från sina klienter, de människor som är bland samhällets mest utsatta. Alldeles nyligen har en gode man förskingrat drygt 1,4 miljoner från totalt 29 personer – för egen vinning. Pengarna misstänks ha gått till att betala fakturor och elektronik – och att åka utomlands med familjen.

Förvaltningen väljer att inte ta ställning till motionen. Det är beklagligt eftersom ännu fler människor i väntan på säkrare lagstiftning riskerar bli offer för förskingring innan en förändring blir verklighet.

Vi ser en stor risk att stadens system för gode män och förvaltarskap fortsatt utnyttjas i syfte att tjäna pengar och sätter den enskilde brukaren i en utsatt position. Sverigedemokraterna ser med fördel att systemet skärps på kommunal nivå redan nu, så att fusket minimeras och brukarnas intressen tillvaratas, det arbetet behöver inte anstå tills ett nationellt beslut behagar landa.



Tjänsteutlåtande  
Utfärdat 2022-02-09  
Diarienummer N160-1776/21

Handläggare: Emma Matsson  
emma.matsson@aldrevardomsorg.goteborg.se

## Svar på remiss - motion om lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

### Förslag till beslut

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden:

1. tar inte ställning till motionens förslag om att utreda en lägre maxgräns för ställföreträdare, certifiering av gode män samt samordning och samverkan med andra kommuner.
2. översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. förklarar beslutet omedelbart justerat.

### Sammanfattning

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden ska yttra sig över en motion i kommunfullmäktige "Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män". Ärendet berör förvaltningens målgrupper då flera inom målgruppen har behov av ställföreträdare i form av god man eller förvaltare.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen bekräftar att det finns en problematik som medför att det ibland är svårt att säkerställa att alla huvudmän får sina intressen tillgodosedda. Den problematiken erfår förvaltningen är bristande tillgång till ställföreträdare och stöd till desamma, i deras många gånger mångsidiga uppdrag som handlar om att kunna navigera i ett komplext samhällssystem. Det finns även erfarenheter av överförmyndare och ställföreträdare som inte har tillräckligt med tid, eller av annan anledning inte haft möjlighet att fokusera på huvudmannens behov.

Förvaltningen bedömer att frågan om att se över systemet med gode män och förvaltare är relevant och att problematiken är komplex. Samtidigt pågår en statlig utredning om ökad styrning och kontroll gällande ställföreträdarskap. Med anledning av den pågående statliga utredningen överlåter förvaltningen till överförmyndarnämnden att bedöma om föreslagna utredningar är aktuella.

### Bedömning ur ekonomisk dimension

Ärendet väntas inverka positivt på den äldres ekonomiska situation. Genom att säkerställa tillgången samt förutsättningarna för överförmyndare, ställföreträdare och gode män att utföra sitt uppdrag, stärks också förutsättningarna för individen att få sina ekonomiska

behov tillgodosedda. Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån den egna verksamhetens ekonomiska dimension.

### **Bedömning ur ekologisk dimension**

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

### **Bedömning ur social dimension**

Ärendet väntas ha en positiv inverkan på äldre utifrån en social dimension och på deras relation med Göteborgs Stads verksamheter. Genom att säkerställa tillgången till, och förutsättningarna för överförmyndare, ställföreträdare och gode män att utföra sitt uppdrag, får även Göteborgs Stads verksamheter bättre förutsättningar att säkerställa rättssäkerheten och tillse att den äldres behov tillgodoses.

### **Samverkan**

Information ges i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 16 mars 2022.

### **Bilagor**

1. Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag

### **Beslutet skickas till**

Stadsledningskontoret

## Ärendet

Nämnden ska yttra sig över en motion i kommunfullmäktige av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män i Göteborgs Stad. Sista svarsdag är den 30 mars 2022.

## Beskrivning av ärendet

Ärendet berör förvaltningens målgrupper då många personer har behov av ställföreträdare i form av god man eller förvaltare. Motionens förslag faller dock under överförmyndarnämndens ansvar.

## Motionen

I den remitterade motionen föreslås kommunfullmäktige att besluta:

1. Överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda införandet av en ny lägre maxgräns på uppdrag/huvudmän för frivilliga överförmyndare (god man) och ställföreträdare i Göteborg.
2. Överförmyndarnämnden får i uppdrag att utreda införandet av en certifiering av gode män.
3. Överförmyndarnämnden ser över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs Stad och andra kommuner med syftet att rekrytera fler överförmyndare och ställföreträdare, samt säkerställa att regelverk gällande maxgränser av uppdrag upprätthålls.

## Förvaltningens bedömning

Frågan om ökad styrning och kontroll gällande ställföreträdarskap är aktuell och en statlig översyn pågår. Den statliga utredningen SOU 2021:36 Gode män och förvaltare – en översyn publicerades i maj 2021 och har nyligen varit ute på remiss. Innehållet föreslås träda i kraft i januari 2023. Uppdraget har varit att uppmärksamma områden där det finns problem och brister och utredningen föreslår åtgärder /förbättringar på en rad områden. Bland annat föreslås att möjligheten till förbättrad tillsyn. Frågorna om certifiering samt maxgränser på antal uppdrag berörs dock inte i utredningen.

Förvaltningen bekräftar att det finns en problematik som medför att det ibland är svårt att säkerställa att en huvudman får sina intressen tillgodosedda. Den största problematiken erfar förvaltningen är bristande tillgång till ställföreträdare och stöd till desamma, i deras många gånger mångsidiga uppdrag som handlar om att kunna navigera i ett komplext samhällssystem. Det finns även erfarenheter av överförmyndare och ställföreträdare som inte har tillräckligt med tid, eller av annan anledning inte haft möjlighet att fokusera på huvudmannens behov.

För att bli god man i Göteborg finns idag flera krav. Först behöver man gå en utbildning för blivande gode män och förvaltare. Efter genomgången utbildning behöver man bli godkänd på ett kunskapstest. Därefter gör överförmyndaren en kontroll av lämplighet genom att kontrollera att den sökande inte förekommer i belastningsregistret eller har några betalningsanmärkningar. Överförmyndaren kontrollerar även socialtjänstens register tre år tillbaka. För anhöriga som vill bli god man åt en släkting ställs däremot inte krav på genomgången utbildning, men kunskap och lämplighet testas som för övriga.

Systemet med gode män och förvaltare bygger främst på människors ideella engagemang, det vill säga personer ställer upp på sin fritid med att ha hand om en annan människas ekonomiska och andra angelägenheter mot en mindre ersättning. Det gör det komplicerat att balansera kraven så att det inte utesluter nya potentiella ställföreträdare.

Förvaltningen bedömer att frågan om att se över systemet med gode män och förvaltare är relevant och att problematiken är komplex. Med anledning av den pågående statliga utredningen överlåter förvaltningen till överförmyndarnämnden att bedöma om föreslagna utredningar är aktuella.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen

Michael Göransson  
tf. Avdelningschef

Babbs Edberg  
Förvaltningsdirektör

## Svar på remiss om motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

§ 28, diarienummer 0008/22

### Beslut

1. Överförmyndarnämnden avstyrker motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män.
2. Överförmyndarnämnden skickar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen, som sitt svar på remiss om motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män.

### Tidigare behandling

I överförmyndarnämnden 2022-02-10, § 15.

### Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2022-03-01 med bilagan ”Kommunfullmäktiges handling 2021, nummer 259: Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män”.

### Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

### Dag för justering

2022-03-24





---

**Utdrag ur protokoll A**  
Sammanträdesdatum: 2022-03-24

## Vid protokollet

### **Sekreterare**

Irene Gustafsson

### **Tjänstgörande ordförande**

Niklas Theodorsson (V)

### **Justerande**

Margareta Broang (M)



**Tjänsteutlåtande**

Utfärdat 2022-03-01

Diarienummer 0008/22

Handläggare

Jonas Bokstedt

Telefon: 031-368 09 19

E-post: [jonas.bokstedt@kom.goteborg.se](mailto:jonas.bokstedt@kom.goteborg.se)

## **Svar på remiss om motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män**

### **Förslag till beslut**

I överförmyndarnämnden

1. Överförmyndarnämnden avstyrker motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män.
2. Överförmyndarnämnden skickar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen, som sitt svar på remiss om motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män.

### **Sammanfattning**

Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige ska ge överförmyndarnämnden i uppdrag att:

- utreda en lägre maxgräns på antal uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare
- utreda ett införande av certifiering av gode män
- se över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs Stad och andra kommuner i syfte att rekrytera fler överförmyndare och ställföreträdare, samt för att säkerställa att regelverk gällande maxgränser av uppdrag upprätthålls.

Överförmyndarnämnden föreslås avstyrka motionen.

### **Bedömning ur ekonomisk, ekologisk och social dimension**

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån dessa dimensioner.

### **Bilaga**

1. Kommunfullmäktiges handling 2021, nummer 259: Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män

## Ärendet

Överförmyndarnämnden ska ta ställning till om det finns skäl att förändra nuvarande gräns för maximalt antal uppdrag per ställföreträdare. Nämnden ska också ta ställning till om det finns skäl att införa en certifieringsmodell för ställföreträdare samt om det finns skäl att samordna insatser med andra kommuner i syfte att kunna rekrytera flera ställföreträdare och för att se till att gränsen för maximalt antal uppdrag upprätthålls.

Svar ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 30 mars 2022.

## Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen har skickat motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) om en lägre maxgräns på uppdrag för frivilliga överförmyndare och ställföreträdare samt certifiering av gode män till överförmyndarnämnden för yttrande.

I motionen föreslår Agneta Kjaerbeck (SD) och Rasmus Ragnarsson (SD) att:

1. Överförmyndarnämnden får i uppdrag av kommunfullmäktige att utreda införandet av en ny lägre maxgräns på uppdrag/huvudmän för frivilliga överförmyndare (god man) och ställföreträdare i Göteborg.
2. Överförmyndarnämnden får i uppdrag av kommunfullmäktige att utreda införandet av en certifiering av gode män.
3. Överförmyndarnämnden ser över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs stad och andra kommuner med syftet att rekrytera fler överförmyndare och ställföreträdare, samt säkerställa att regelverk gällande maxgränser av uppdrag upprätthålls.

## Förvaltningens bedömning

### Utreda ny lägre maxgräns för antal uppdrag per ställföreträdare

Merparten av ställföreträdare i Göteborgs Stad har endast ett uppdrag (se tabell nedan).

Antalet ställföreträdare som har fler uppdrag än 10 uppgår till 64 (i den kategorin återfinns 12 tjänstepersoner som är anställda vid stadens förvaltarenhet).

Antal ställföreträdare som har fler än 15 uppdrag är 33.

<i>Antal uppdrag, den 2 februari 2022</i>	<i>Antal ställföreträdare, den 2 februari 2022</i>
Ställföreträdare med 1 uppdrag	1 104
Ställföreträdare med 2–10 uppdrag	342
Ställföreträdare med 11–15 uppdrag	28
Ställföreträdare med 16–20 uppdrag	19
Ställföreträdare med 21–25 uppdrag	7
Ställföreträdare med 26–30 uppdrag	4
Ställföreträdare med 31 uppdrag eller fler	3

Överförmyndarnämnden beslutade den 27 maj 2021 att behålla en sedan tidigare gällande ordning att ställföreträdare får ha maximalt 15 uppdrag. Nämnden beslutade också att behålla möjligheten för ställföreträdare att ansöka om dispens hos nämnden för att få ha fler än 15 uppdrag, samt att ställföreträdare som mest får ha 30 uppdrag. Nämnden beslutade att de ställföreträdare som vid tidpunkten för nämndens beslut hade fler än 30 uppdrag får behålla samtliga sina uppdrag, men att de inte ska få några nya uppdrag förrän deras respektive antal uppdrag understiger 30.

Vid bedömning av hur många uppdrag en ställföreträdare ska tillåtas få ha väger huvudmännens intresse att få en ställföreträdare som hinner med uppdraget tungt. Detta talar för att gränsen bör sättas lågt. Vid bedömningen måste också hänsyn tas till att det finns ett antal ställföreträdare som har lång erfarenhet av uppdrag som god man och förvaltare och som visat sig ha kapacitet att sköta många uppdrag på ett bra sätt. Ett flertal av dessa ställföreträdare ägnar sig på heltid åt sina uppdrag och har inget arbete vid sidan om som tar deras tid i anspråk. Med hänsyn till att antalet uppdrag som kräver erfarenhet och hög kompetens har ökat under en längre tid, är det angeläget att nämnden – och indirekt för enskilda huvudmän – kan ta tillvara den erfarenhet och kompetens som dessa ställföreträdare skaffat sig. Efter en avvägning av dessa intressen bestämde nämnden som angetts ovan att 15 uppdrag är en lämplig maxgräns.

Förvaltningen anser att nu gällande maxgräns om 15 uppdrag fungerat väl. Det har inte kommit fram några omständigheter som bör leda till att gränsen bör sänkas.

### **Utreda införandet av certifiering av gode män**

Till god man eller förvaltare får enligt 11 kapitlet, 12 paragrafen, i föräldrabalken någon utses som är ”rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig”. Det är överförmyndarens ansvar att pröva om någon uppfyller dessa krav.

Överförmyndaren hämtar idag in uppgifter från belastningsregister, kreditupplysningsföretag och socialregister. För att betraktas som lämplig för uppdrag krävs, enligt ett tidigare nämndbeslut, att man går en godmansutbildning och att man får godkänt på ett kunskapstest som avslutar utbildningen. Kunskapstestet har tagits fram av tjänstepersoner inom förvaltningen. Lämplighetskravet gäller under hela den tid man har uppdraget som god man eller förvaltare. En person som befunnits lämplig i ett skede kan komma att betraktas som olämplig vid ett senare tillfälle, om det kommer fram omständigheter som inte tidigare varit kända för förvaltningen.

Förvaltningen bedömer att den nuvarande ordningen att pröva ställföreträdarens lämplighet fungerar bra och att det därför inte finns anledning att utreda införandet av en certifieringsmodell.

### **Se över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs Stad och andra kommuner**

Motionärerna föreslår att överförmyndarnämnden får i uppdrag att se över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs Stad och andra kommuner, med syftet att rekrytera fler överförmyndare och ställföreträdare samt säkerställa att regelverk gällande maxgränser av uppdrag upprätthålls.

Nämnden har idag inget formaliserat samarbete med andra kommuner om rekrytering av ställföreträdare. Inte heller förekommer något sådant samarbete med andra kommuner i fråga om antal uppdrag för olika ställföreträdare. Göteborg har sedan länge en fungerande ordning där studieförbunden ordnar godmanskurser varje termin. Tjänstepersoner vid förvaltningen är med och kvalitetssäkrar innehållet i utbildningsmaterialet

Förvaltningen har en väl fungerande modell för rekrytering av ställföreträdare, där exempelvis godmansutbildningen ingår som en viktig del. Tillförseln av nya ställföreträdare är relativt god och kontinuerlig. Förvaltningen ser inte att ett samarbete med andra kommuner skulle leda till att Göteborgs Stad får fler ställföreträdare. Detta eftersom varje kommun har ett intresse att knyta de ställföreträdare man utbildar till just sin kommun.

För att få reda på hur många uppdrag en ställföreträdare har totalt är det för närvarande nödvändigt att ta kontakt med överförmyndare i andra kommuner. Förvaltningen har gjort en sådan kontroll under 2019, som visade att endast ett fåtal ställföreträdare med fler än 15 uppdrag i Göteborgs Stad hade uppdrag i andra kommuner. Mot bakgrund av utfallet av den kontrollen har förvaltningen bedömt att det inte finns skäl att återkommande göra liknande kontroller.

Värt att nämna i sammanhanget är förslaget om nationellt ställföreträdarregister som återfinns i utredningen Gode män och förvaltare – en översyn (SOU 2021:36). Om förslaget leder till lagstiftning kommer förvaltningen få goda möjligheter att enkelt och återkommande kontrollera hur många uppdrag en ställföreträdare har totalt.

Mot bakgrund av det som framförts ovan, anser förvaltningen inte att det finns skäl att se över möjligheterna till bättre samordning och samarbete mellan Göteborgs Stad och andra kommuner.

Lotta Sjöberg

Maria Holmgren

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef  
Rådgivning och överförmyndarverksamheten